

Merel Broeren, conceptontwikkelaar Blauwhoed

Offline en toch verbonden

De digital natives en 'google kids' die tussen 1990 en 2010 geboren zijn, groeien op met posts op Instagram, worden beïnvloed door vlogs, daten via Tinder. Zelf balanceer ik op het randje van die generatie en Instagram en Youtube brengen mij met gelijkgestemden over de hele wereld in contact. Vaak gaat de interactie maar 1 kant op, zij hebben geen weet van mijn bestaan. Wel zo veilig en makkelijk. Deze 'online vrienden' op mijn telefoon of tablet, zie ik vaker en ken ik voor mijn gevoel beter dan mijn eigen buurman.

Het wonen in de stad, waar je per definitie met een enorme diversiteit en verscheidenheid aan mensen op een hectare woont, is ongekend populair. Tegelijkertijd blijkt uit onderzoek van EenVandaag dat 33 procent van de Nederlands jongeren zich eenzaam voelt: 22 procent voelt zich matig eenzaam en zelfs 11 procent voelt zich sterk eenzaam.

En de technologische ontwikkelingen gaan alleen maar harder. Over een aantal jaar staan er zorgrobots in ziekenhuizen klaar en hebben we een dozijn slimme apparaten in onze woningen. Allemaal om ons leven comfortabeler en makkelijker te maken, maar zijn we ons voldoende bewust van de cruciale rol van verbinding met de mensen in onze straat of om de hoek? Ik vraag me af wat we hier ruimtelijk aan kunnen doen, als we met zijn allen toch graag in die anonieme, individualistische stad willen blijven wonen. Kunnen wij onze gebouwde omgeving zo inrichten dat ik makkelijker en vrijblijvend met (nieuwe) mensen in contact kom?

In Japan, technologie land bij uitstek, is eenzaamheid een van de belangrijkste oorzaken van depressie en zelfmoord. Gedreven door de torenhoge prestatiedruk vanuit ouders, scholen en werkgevers is er vrijwel geen tijd meer voor real life sociale interactie. En dus zoeken met name jonge Japanners elkaar op via online games of social media.

Een verrassend concept in de gesloten samenleving van Japan is 'World Neighbors Gokokuji' in het centrum van Tokio. Dit is een zogeheten 'sociaal appartement'. Een multiculturele en gemeenschappelijke woonomgeving die vooral onder twintigers en dertigers in trek is. Het concept is populair. Vastgoedexploitant Global Agents dat het gebouw verhuurt, zag het afgelopen jaar de omzet stijgen met 40%.

Dichterbij huis komen gedeelde appartementen en shared living ook steeds meer voor, met name in Amsterdam en Londen. Van concepten als Wolive, Zoku, The Collective en Student Hotel had niemand voor de huizencrisis nog gehoord. Nu nemen de relatief kleine studio's gretig aftrek, mede vanwege het totale aanbod van aantrekkelijke voorzieningen in het gehele gebouw. Van samen eten, koken of auto's delen of afgezonderd werken in de gemeenschappelijke woonkamer. Deze concepten zijn vooral gericht op alleenstaande stedelingen onder de 35 jaar, al zijn er ook enkele active adults van boven de 50 te vinden.

De essentie van bovenstaande concepten is ontmoeting en delen. Dit gebeurt in semi-private ruimtes doorgaans in de plint van het gebouw. De bewoners wonen niet alleen in hun eigen woning maar voelen zich thuis in de hele toren. Dat thuis voelen vereist wel de nodige ruimtelijke ingrepen, zoals gezellige en veilige ruimtes waar zowel aandacht besteed is aan plekken voor afzondering als het stimuleren van ontmoeting.

Maar lang niet iedereen kiest voor zo'n woonvorm. Gezinnen blijven grotendeels een eengezinswoning kopen en de oudere tweeverdiener huurt of koopt graag een groot appartement in een iconische toren. Toch kan fysieke ontmoeting en verbinding ook hier

ruimtelijk worden gestimuleerd. Een stuk subtieler zonder dat we er ons direct bewust van zijn.

Een eeuwenoud principe dat de laatste paar jaar weer veel in stedelijke nieuwbouwblokken wordt toegepast, zijn groene binnenhoven waar ruimte is voor ontmoeting en geborgenheid. Een gedeelde binnentuin zorgt naast ontmoeting ook voor een gevoel van bij elkaar horen en wederzijdse afhankelijkheid.

In grote woontorens zouden we intiemere tussenlagen kunnen creëren, waar mensen met 20 tot 30 personen een gezamenlijk 'woonerf op hoogte' delen en waar de urban kids kunnen voetballen of spelen. Kleinschaligheid is vereist, wanneer met 50 tot 100 burens een ruimte wordt gedeeld, voelt men zich al snel anoniem en niet meer verantwoordelijk.

Ik denk dat we principes als saamhorigheid, samen ergens verantwoordelijk voor zijn en de mogelijkheid tot toevallige, korte ontmoetingen niet moeten onderschatten voor onze mentale gezondheid. In de individualistische maatschappij zijn we het minder gewend en hebben we het gevoel dat een ontmoeting in de buurt soms meer moeite kost dan een post op Facebook. Terwijl we van binnenuit sociale dieren zijn. Niet verrassend dus dat uit onderzoek van de Universiteit van Chicago blijkt dat we gelukkig worden van een onverwacht leuk gesprek met een onbekende in het park, vliegtuig of op het station.

In elk ruimtelijk plan zouden we volgens mij nog veel meer moeten nadenken over elementen die een korte en vrijblijvende ontmoeting teweegbrengen. We worden er minder eenzaam en meer gelukkig van, het versterkt onze identiteit in de eigen woonbuurt en kan tot langdurige verbintenis leiden. Ik denk dat we goed moeten kijken naar wat er bij eerder genoemde concepten goed werkt, en dat bij nieuwe plannen toepassen afhankelijk van de locatie en situatie. Wat moet er concreet ruimtelijk en sociaal worden toegepast waardoor mensen zich moeiteloos thuis voelen in een gezamenlijke ruimte? Dat zal soms meer geld kosten, maar levert voor zowel welzijn als waardeontwikkeling ontzettend veel op. Direct rendement op het sociaal kapitaal. En zo ervaren 'digital natives' dat offline kennissen en contacten toch echt veel waardevoller zijn dan het aantal likes en followers in de online wereld.